

Elevenns egen vurdering/evaluering

Vurdering ved
hjælp af portfolio

Vurdering af
elevpræstationer

Elevens egen
vurdering/evaluering

Møder med
eleven i centrum

Dette hæfte er et ud af en serie
på 4 hæfter:

Vurdering ved hjælp af portfolio

Vurdering af elevpræstationer

Elevens egen vurdering/evaluering

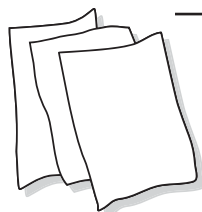
Møder med eleven i centrum

Elevers egen vurdering/evaluering

Udgivet af: Inerisaavik/Pilersuiffik, 2005
Bearbejdet til folkeskolen i Grønland af Evalueringsafdelingen efter
forlæg fra Ministry of Education, British Columbia.
Grafisk layout: Inerisaavik/Pilersuiffik
Tryk: Inerisaavik/Pilersuiffik
Forsidefoto: Toornaq Consulting ApS - Foto
Oplag: 2000
Bestillings nr.: 6127 - 03

ISBN 87-585-1114-8

Elevens egen vurdering/evaluering

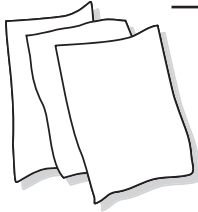

Oversat fra Student self-assessment (Assessment handbooks series)
Curriculum Development Branch, Ministry of Education, Victoria,
British Columbia. 1994.

INDHOLD

Baggrund	6
Hvad er „Elevens egen vurdering/evaluering“?	7
Hvorfor lade eleverne selv vurdere/evaluere?	8
Gør klar til at arbejde med elevernes egne vurderinger	10
Kom i gang med at arbejde med elevernes egne vurderinger	16
Hvor kan man bruge elevernes vurdering/evaluering?	19
Overvejelser	29
Ordliste	30
Angusakka	32

Baggrund

Atuarfitalak stiller krav om ændrede metoder til at vurdere og evaluere elevernes arbejde og præstationer. Derfor er denne serie canadiske håndbøger om vurdering af elever blevet oversat og bearbejdet fra engelsk, så de kan medvirke til udviklingen og gennemførelsen af ændrede metoder til bedømmelse og vurdering.

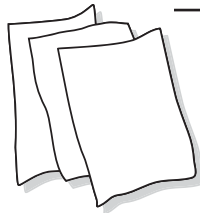
Serien omfatter:

1. Elevens egen vurdering/evaluering
2. Møder med eleven i centrum
3. Vurdering af elevpræstationer
4. Vurdering ved hjælp af portfolio

Af hensyn til overskueligheden behandler hver håndbog sine vurderingsmetoder, men i praksis kan metoderne selvfølgelig ikke bruges isoleret. For eksempel er personlig vurdering/evaluering en betydningsfuld del af vurderingen af portfolio, og begge dele bidrager til vellykkede møder om og med elever.

Hver håndbog indeholder definitioner og baggrunde, overvejelser, ideer til at komme i gang og forskellige typer eksempler. I hver håndbog er der henvisninger til de øvrige bøger i serien for at tydeliggøre forbindelserne mellem de forskellige former for vurdering.

Hvad er „Elevens egen vurdering/evaluering“?

Elevens egen vurdering/evaluering er en fortløbende proces, hvor eleven lærer om sig selv som elev. Den skal få eleverne til at:

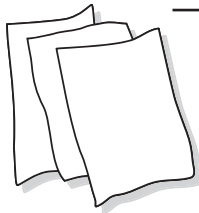
- gøre sig overvejelser over deres egne præstationer, arbejder og resultater, indstilling og læring
- lægge mærke til og styre, hvad de gør, mens de arbejder
- evaluere kvaliteten af deres eget arbejde og egen viden
- opstille realistiske mål for sig selv
- planlægge måder at nå disse mål på

Elevernes egen vurdering /evaluering omfatter:

- At de får overblik over, hvad de ved
- Bedømmer kvaliteten af denne viden
- Finder ud af, hvad de har brug for at vide for at lære mere

Hvorfor lade eleverne selv vurdere/evaluere?

Lærere kan bruge elevernes egne vurderinger til at tænke over, analysere og forbedre den daglige undervisning.

Elevernes egne vurderinger hjælper lærerne på de områder, der ikke omfatter undervisning. Når eleverne har prøvet at vurdere sig selv, vil de sandsynligvis også fortælle om deres følelser, når de er kede af det, forvirrede eller spændte på noget

Elevens egne vurderinger og evalueringer giver elever, forældre og lærere mulighed for at få en bedre forståelse af elevens styrkesider og behov og for at foretage de ændringer, der gør det muligt for eleven at forbedre sig fagligt.

Egen vurdering/evaluering giver eleven mulighed for:

- at udvikle en bedre forståelse af sig selv, sit arbejde og de faglige områder, der skal læres
- at blive opmærksom på sine styrkesider, behov og fremskridt
- at vurdere arbejdsprocesser og resultater
- at opstille passende mål og planlægge måder at nå dem på
- at være en aktiv deltager i vurdering og evaluering
- at tage ansvar for egen læring
- at udvikle færdigheder, der kan bruges hele livet

Elevens egen vurdering/evaluering giver forældrene mulighed for:

- at få indsigt i deres barns tanker og læring
- at tale sammen med barnet om læring
- at arbejde sammen med barnet om at opstille passende og opnåelige mål

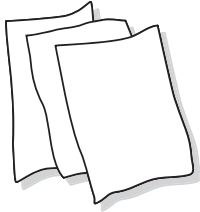
Ved hjælp af elevernes egne vurdering/evaluering får læreren vigtige oplysninger, som kan bruges til:

- at planlægge en undervisning, der opfylder den enkelte elevs behov
- samtaler med forældre og elever
- at opstille meningsfulde og realistiske mål sammen med eleverne

Elevernes egen vurdering/evaluering giver læreren mulighed for:

- at få indsigt i elevernes tanker så vel som deres følelsesmæssige, sociale og intellektuelle behov og styrkesider
- at se elevernes arbejde og indsats fra en anden side
- at få forståelse for forskellige måder at lære på
- at samarbejde med eleverne om vurdering og evaluering

Gør klar til at arbejde med elevernes egen vurderinger

Miljøet i klassen

Hvis arbejdet med elevernes egne vurderinger skal blive en integreret del af undervisningen, er det nødvendigt, at læreren skaber et miljø i klassen, som:

- involverer eleverne som aktive deltagere i deres egen læring
- giver mulighed for forskellige måder at tænke på og at vise viden og læring
- fremmer elevernes ansvarsfølelse og giver plads til, at de tør løbe en risiko for at lave fejl
- accepterer forskellige måder at bedømme resultater på

Mange elever har ikke før haft mulighed for at gøre sig overvejelser om deres egen læring og vil derfor være ubehageligt berørt i begyndelsen. De er vant til at stole på bedømmelse og feedback udefra og ikke på deres egne vurderinger. Vær derfor tålmodig både med dem og dig selv.

Elevernes overvejelser

Vurdering af egne arbejder kræver, at eleverne gør sig overvejelser om deres læringsproces.

- Hvor har de været - hvor skal de hen - og hvordan vil de komme derhen.

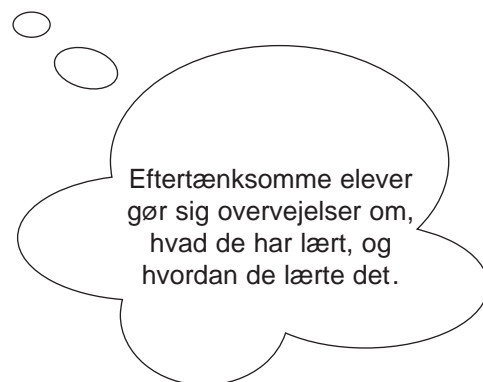
Eleverne har brug for at øve sig i at gøre sig overvejelser, så deres vurdering af eget arbejde bliver brugbar og meningsfuld.

Læreren kan lave en liste for at vejlede eleverne i deres overvejelser.

At gøre sig overvejelser behøver ikke at være noget, man gør alene. Elever skal fortælle hinanden om deres overvejelser, så de hører om andre måder og strategier, der måske også kan bruges i deres egne refleksioner.

Nøglespørgsmål

- **Viden**
 - Hvad ved du allerede om ... ?
 - Hvad vil du gerne vide om ... ?
- **Læringsprocessen**
 - Hvordan arbejdede du med ... ?
 - Hvad gjorde dit arbejde lettere ?
 - Kunne du have gjort det på en anden måde ?
- **Færdigt arbejde**
 - Hvad var godt ?
 - Hvad kunne blive bedre ?
 - Hvad vil du gøre bedre næste gang ?
- **Fremskridt**
 - Hvordan er din måde at tænke på blevet ændret i løbet af arbejdet ?
 - Hvordan ved du, at du forstår ... ?
- **Arbejde i fremtiden**
 - Hvordan kan du bruge, hvad du har lært ?
 - Hvordan passer det med det, du allerede ved om ... ?

Efterhånden som eleverne bliver fortrolige med at overveje forskellige sider af deres læring, kan de bruge dette til at fastlægge kriterier og selv begynde at styre og overvåge deres egen læringsproces.

At fastlægge kriterier

Et grundlæggende arbejde er udviklingen af vejledningskriterier og normer for, hvordan læringsprocessen skal styres og evalueres. Nogle gange er det læreren, der fastlægger kriterierne og bagefter oplyser eleverne om dem, andre gange arbejder lærer og elever sammen om at fastlægge kriterier for en aktivitet eller et projektarbejde. Jo mere eleverne deltager i processen med fastlæggelse af kriterier, jo mere meningsfuld bliver deres læringsproces. De kan sammenholde deres arbejde med kriterierne, mens de arbejder for at se, om de er på rette spor, eller om de skal ændre planer og skifte retning.

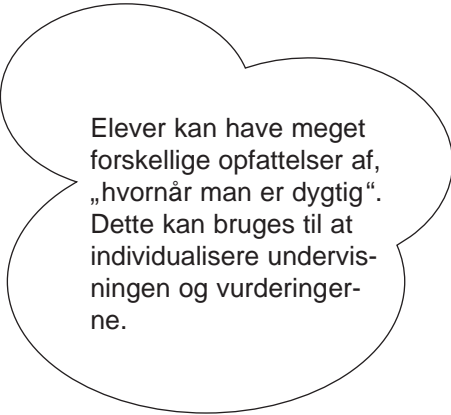
Viden om evalueringskriterierne og især om, hvordan de er blevet udviklet, giver eleverne en klar forståelse af, hvad der er vigtigt inden for et bestemt fag, projektarbejde eller aktivitet. Viden om, hvordan resultatet vil blive evalueret, beriger hele læringsprocessen

En canadisk lærer på yngstetrinnet, som ville øve god oplæsning med sine elever, arbejdede først sammen med eleverne om at fastlægge kriterier. Sammen fandt de frem til, hvordan man var en god oplæser. Eleverne brugte derefter kriterierne til at kommentere hinandens oplæsning i mindre grupper.

Forslag til arbejdet med at fastlægge kriterier

- Der udvikles kriterier for den „perfekte“ præstation, det „perfekte“ arbejde, den „perfekte“ opførsel. (Hvad karakteriserer en „god“ oplæser, en „god“ skriftlig fremstilling?)
- Der fastlægges evalueringskriterier for et projektarbejde, en opgave, en essay osv.
- Der laves brainstorm for at få forslag til forbedringer.
- Læreren viser, hvordan man sammenligner sin præstation med de fastlagte kriterier.

Elever kan have meget forskellige opfattelser af, „hvornår man er dygtig“. Dette kan bruges til at individualisere undervisningen og vurderingerne.

Se også: Vurdering af elevpræstation.

At opstille mål

Opstilling af mål er at lave planer for den fremtidige læring. Elever skal undervises i at opstille mål, der er passende og opnåelige. I arbejdet med at opstille mål skal eleverne gøre sig overvejelser om deres stærke sider og områder, der skal forbedres. De skal henholde sig til de fastlagte kriterier, finde ud af hvilke resurser, der er nødvendige for at nå målet, og de skal lave en handlingsplan.

Se også: „Angusakka”

Forslag til at introducere „opstilling af mål“

1. Få eleverne til at huske en gang, hvor de virkelig ønskede noget, arbejdede for at få det og fik, hvad de ønskede.
2. Forklar eleverne, at de i virkeligheden havde arbejdet med at opstille et mål. Fortæl dem om en gang i dit eget liv, da du opstillede et mål og opnåede det.
3. Fortæl om, hvordan man opstiller kortsigtede og langsigtede mål.
4. Lad eleverne skrive en liste over mål, de gerne vil nå. Skriv nogle af målene på tavlen.
5. Hjælp eleverne med at lave planer for at opnå målene inden for en tidshorisont, der gør det muligt for eleverne at nå dem.
6. Lad eleverne gennemgå deres mål og planer og justere dem, så de passer.
7. Spørg eleverne - efter den fastlagte tid -, om de har nået deres mål, og om hvad der lykkedes, og hvad der ikke lykkedes.

Nøglespørgsmål

- Er mine mål entydige?
- Er mine mål realistiske?
- Er mine mål opnåelige?
- Bygger mine mål på overvejelser og viden om, hvad jeg mere har brug for for at lære?
- Bygger mine mål på fastlagte evalueringskriterier?
- Hvordan ved jeg, at jeg har nået målet?
- Hvor lang tid skal jeg bruge for at nå målet?

Når eleverne har opstillet deres mål, skal de lægge en handlingsplan for, hvordan de skal nå målet. De skal have mulighed for at tænke over deres læringsproces for at kunne finde ud af, om deres plan vil få dem til at nå målet, eller om planen skal revideres. Hvis målet ikke kan opnås, skal eleverne finde ud af, hvad der skal til for at nå målet. Hvis målet kan nås efter deres plan, må de fastlægge, hvordan forløbet skal være.

Elever har brug for at få erfaringer med at opstille mål indenfor områder (intellektuel udvikling, sport osv.)

Handlingsplan

Navn: _____ Dato: _____

Mit mål:

Hvad skal jeg gøre?

Hvor lang tid skal jeg bruge?

Hvem og hvad har jeg brug for?

Hvad kan og ved jeg, når jeg har nået målet?

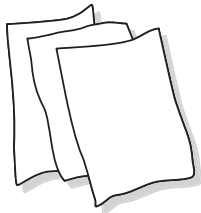
Hvordan vil jeg fejre det?

Eksempler på spørgsmål

- Kan eleverne formulere kriterierne på en sådan måde, at arbejdet lykkes for dem?
- Kan eleverne beskrive de processer, der får arbejdet til at lykkes?
- Ved eleven, hvilken fremtidig faglig udvikling han/hun har brug for?
- Hvilke planer har eleven for at nå målet?
- Bygger mine mål på fastlagte evalueringskriterier?
- Er målene passende/præcise?
- Er elevens interesse blevet større?

For at fremme processen med at opstille mål kan læreren hjælpe til ved at vurdere elevernes fremskridt. Nedenstående spørgsmål kan bruges i samtale med eleverne eller tilrettes som en checkliste for læreren.

Kom i gang med at arbejde med elevernes egne vurderinger

„Det var nemmere at undervise eleverne i at vurdere sig selv, efter at jeg selv havde kæmpet med det og vidste, hvordan det føltes“

Canadisk lærer

For både lærere og elever er det en god ide at bruge en logbog/dagbog med to spalter. Det giver mulighed for at:

- dokumentere aktiviteter og oplevelser
- holde øje med og lægge mærke til ændringer af tanker, forståelse og indstillinger
- adskille beskrivelser fra overvejelser og analyser
- reflektere over og få forståelse af begivenheder, ideer og begreber
- undersøge antagelser og overbevisninger på en fornuftig måde

Tospaltet logbog/dagbog

Beskrivelse

Beskrivelser af:

- begivenheder/handlinger
- observationer
- ideer/tanker
- skemaer

Overvejelser

Analysér og fortolkninger af:

- tanker og følelser om ideer, handlinger, begivenheder
- kommentarer om læringsprocesser, overvejelser
- spørgsmål der skal undersøges

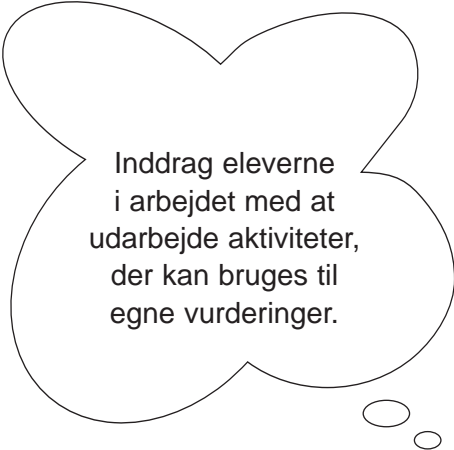
Læreren kan

- Fortælle om sig selv, og hvordan han/hun selv vurderer sit eget arbejde. Fortælle om, hvordan vedkommende selv lærer noget nyt, og hvad han/hun har svært ved, og hvilke strategier han/hun har brugt for at blive bedre til sit arbejde.
- Fremme elevernes vurderinger af sig selv ved at stille åbne spørgsmål, som eleverne kan tænke over, og så selv komme med forslag til, hvordan de kunne besvares.

Stikord, der kan fremme vurderingen af eget arbejde

- Hvad forstår jeg stadigvæk ikke helt?
- Hvordan kan jeg udtrykke mine tanker?
- Hvordan hænger det her sammen med det, jeg allerede ved?
- Hvad vil jeg gøre anderledes på grund af ...?
- I den forløbne uge har jeg lært ..., og det vil jeg gerne vide mere om.
- Jeg har planlagt at gøre ...
- Jeg har lagt mærke til at jeg tænker ...?

- Arbejde sammen med eleverne om at udvikle evalueringskriterier, før de begynder på en ny aktivitet. Der kan laves fælles brainstorm om spørgsmål, der kan bruges til at styre og overvåge elevernes fremskridt. Vise hvordan man bruger vejledninger og kriterier. Udarbejde skemaer og checklister sammen med eleverne som støtte for deres egne vurderinger.
- Sørge for, at eleverne får mulighed for at vurdere i mange forskellige situationer.

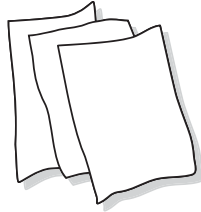
Inddrag eleverne i arbejdet med at udarbejde aktiviteter, der kan bruges til egne vurderinger.

- Give eleverne mulighed for både at vurdere både mundtligt og skriftligt. Eleverne kan arbejde sammen to og to om deres overvejelser og diskutere deres læring.
- Lade eleverne vurdere i grupper. Medlemmerne kan samarbejde om at vurdere gruppens arbejde og udvikle en plan for gruppens videre arbejde.
- Give forældrene besked om planerne for at indføre elevernes egne vurderinger i undervisningen. Forklare sammenhængen mellem elevernes udvikling og elevernes færdigheder i at vurdere deres eget arbejde.

Eksempler på elevaktiviteter

- Udpeg en ting, du gjorde, som fik dig til at gøre fremskridt i arbejdet med at opnå dit mål.
- Gennemgå dit arbejde og find noget, der viser udvikling eller forandring.
- Sammenlign de nyeste eksempler på arbejder i din portfolio med tidligere eksempler. Hvor har du gjort fremskridt?
- Beskriv, hvad du tænkte, mens du arbejdede med din opgave.
- Fortæl om noget, du ikke vidste før, men nu forstår. Hvad bidrog til din forståelse?
- Før logbog/dagbog over, hvad du lærer eller tænker.

Hvor kan man bruge elevernes vurdering/ evaluering?

Det er vigtigt, at eleverne arbejder med egne vurderinger i forskellige situationer, med forskellige formål og med forskellige udtryksformer. De følgende eksempler kan bruges som skriftlige opgaver eller som udgangspunkt for diskussioner eller ved lærer-elev samtaler. De er kun eksempler og skal tilrettes, så de passer til andre lærere og elever.

Logbog/Dagbog

Logbog/Dagbog

Navn: _____ Dato: _____

Hvad lykkedes i dag?

Hvordan arbejdede du for at få det til at lykkes?

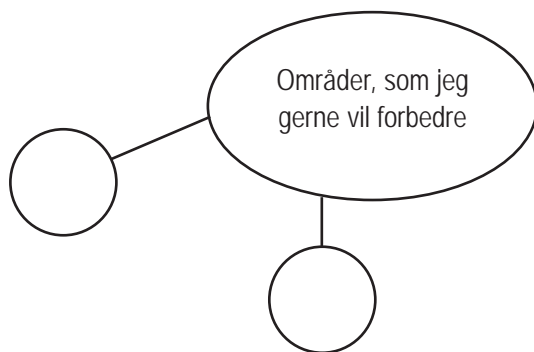
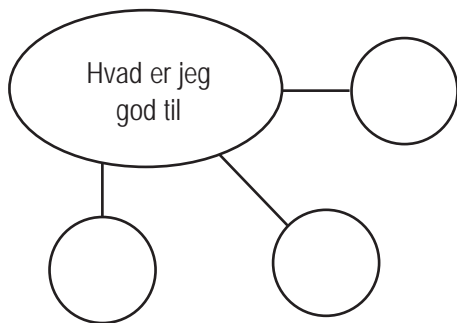
Hvorfor lykkedes det?

Hvilke problemer måtte du løse for at det lykkedes?

Hvordan vil det hjælpe dig med andre opgaver og arbejder?

Overvejelser - bobler

Navn: _____ Dato: _____

Mål

Skema over mål

Navn: _____

Initialer

Dato	Målene for i dag	Nået	Næsten nået	Ikke nået	Elev	Lærer

Gennemførelse af et arbejde/projekt

Elevvurdering af eget arbejde/projekt

Navn: _____ Dato: _____

Arbejde/projekt: _____

Beskrivelse af arbejdet/projektet:

Det, der forbavsede mig mest, var:

Jeg ville gerne vide mere om:

Hvis jeg skulle arbejde mere med dette, ville jeg:

Gode råd til andre, som skal arbejde med det her:

Mit største problem var:

Jeg løste det ved at:

Jeg syntes bedst om:

Meddelelser til hjemmet

Elevens ugentlige overvejelser

Navn: _____ Dato: _____

Det mest interessante jeg har lært i denne uge:

Det var interessant, fordi:

I matematik har jeg lært:

Men jeg forstår stadigvæk ikke:

Det bedste spørgsmål jeg stillede i denne uge:

Det sværeste i denne uge:

Jeg kunne især godt lide:

Fordi:

Jeg vil prøve at forbedre:

Forældrenes bemærkninger:

Vurdering af præstationer

Eksempel på opgave

Opfind en maskine

Aktivitet

Opfind en maskine med en eller flere dele, der kan bevæge sig.

Maskinen skal opfylde et behov eller løse et problem

Ideer til forberedelse (lærer sammen med elever)

- Vis og gennemgå simple maskiner
- Undersøg problemer, som kunne blive løst ved opfindelsen af en maskine

Vejledningen til eleverne kan indeholde

- Lav en plan for jeres maskine, som tager hensyn til funktionen, de materialer der er til rådighed og til konstruktionen

Eksempler på evalueringskriterier

- Behovet eller problemet er beskrevet
- Maskinen opfylder behovet eller løser problemet
- Maskinen har mindst en bevægelig del
- Eleverne opsøger hjælp, når det er nødvendigt

Variationer og udbygning

- Opfind en maskine, der kunne have eksisteret for 100 år siden, eller som der er brug for om 100 år
- Opfind en maskine, der gør husarbejde nemmere
- Vis jeres maskine for klassen

Min egen vurdering af min præstation

Navn: _____ Dato: _____

Opgave/aktivitet: Opfind en maskine

1. Jeg har opfyldt disse evalueringskriterier:

2. Det mest interessante var:

3. Det sværeste var:

Fordi:

4. Min præstation var:

Fordi:

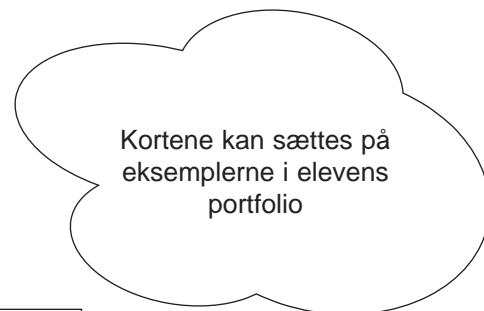
5. Hvis jeg skulle gøre det igen, ville jeg:

Fordi:

Se også: Vurdering ved hjælp af portfolio.

Vurdering ved hjælp af Portfolio

Forside til indhold i portfolio

Navn: _____ Dato: _____

Projekt: _____

Elevens bemærkninger:

To grunde til at jeg valgte at arbejde med dette område:

Jeg vil gerne have, at du lægger mærke til:

Næste gang vil jeg:

Andre bemærkninger:

Underskrift: _____ Dato: _____

Lærerens bemærkninger:

To positive ting, jeg har bemærket:

Et område, du skal arbejde mere med:

Andre bemærkninger:

Underskrift: _____ Dato: _____

Vedholdenhed

Dette viser min vedholdenhed med at gennemføre en svær opgave.

Jeg har arbejdet meget med:

Arbejdsproces

Dette viser, hvordan jeg arbejder med mine ideer, før jeg gør arbejdet færdigt. Læg mærke til:

Kreativitet

Dette viser min kreativitet. Læg mærke til:

Forbedring

Dette viser, hvor meget jeg har forbedret mig i:

Jeg er stolt af

Dette er jeg stolt af, fordi:

Møder med eleven i centrum

Dette skema kan bruges som udgangspunkt for samtaler mellem lærere, forældre og elever.

Skema til elevens egen vurdering

Navn: _____ Dato: _____

Fag: _____

1. Det vigtigste jeg har lært i denne periode:

2. Et område hvor jeg har klaret mig godt:

Jeg har klaret mig godt, fordi:

3. Et område hvor jeg har forbedret mig:

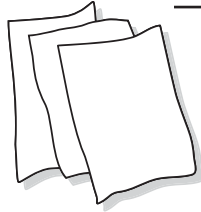
Jeg har forbedret mig, fordi:

4. Et område som skal forbedres:

Jeg ved, det skal forbedres, fordi:

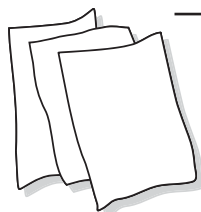
Jeg vil forbedre det ved:

Overvejelser

Når elever kan tage stilling til og fortælle om deres læring, deres måde at tænke og handle på og opstille mål for sig selv ud fra deres egne præstationer, er de bedre i stand til at forstå deres egen læring og til at tage ansvar for deres fremskridt og resultater. At kunne vurdere sig selv og sit arbejde er ikke bare en færdighed, der skal bruges i skolen, men også en ting, der kan bruges i den øvrige tilværelse.

Ordliste

Vurdering

Det systematiske arbejde med at indsamle viden om elevers læring, hvad de ved, er i stand til at gøre og hvad de prøver på at gøre.

Evaluering

At bedømme og træffe beslutninger ud fra fortolkningen af det materiale om elevernes læring, der er indsamlet under vurderingen. Evalueringen kan gennemføres hver for sig af læreren eller eleven eller i samarbejde mellem dem.

Vurdering af præstationer

En vurdering der bygger på, at eleverne viser, hvad de kan. Udtrykket bliver også brugt i beskrivelsen af vurdering af præstationer ved enkelt-opgaver. Mere generelt kan det bruges til at beskrive vurdering af såvel arbejdsproces som resultat.

Portfolio

En hensigtsmæssig samling af elevarbejde, der afspejler elevens indsats, fremgang og resultater over en tidsperiode.

Vurdering af portfolio

En metode hvor elevarbejde indsamles med henblik på at evaluere elevens viden og læring.

Vidnesbyrd og Karaktergivning

Præsentation af bedømmelse og evaluering, der bygger på fastlagte normer og standarder. Dette kan gøres skriftligt, ved et i forvejen planlagt møde eller mere uformelt.

Elevens egen personlige vurdering/evaluering

Den fortløbende proces hvor eleven lærer om sig selv som elev ved at tænke over sine egne præstationer, arbejder og resultater, indstilling og læring.

Møde med eleven som centrum

Et møde mellem lærer(e), forældre og elev for at tale om elevens læring.

Se også: Angusakka

